

صندوقچه آموزش (خلاصه درس نوزدهم)

درس نوزدهم (آریایی ها و تشکیل حکومت ها قدرتمند در ایران) **مطالعات هفتم** - نام دبیر: ابوالحسن

درباره آریایی ها

- حدود ۴ هزار سال پیش - مردمانی کوچ نشین بودند.
- از مناطق شمال دریای خزر، کم کم به سمت جنوب مهاجرت کردند.
- آریایی سه دولت بزرگی را در ایران تشکیل دادند:
 - الف - قوم مادها: در شمال غربی ایران
 - ب - قوم پارت (اشکانی): در شمال شرقی ایران
 - ج - قوم پارس (هخامنشی): در جنوب غربی ایران

اولین حکومتی که مادها در ایران تشکیل دادند - مادها، در شمال غربی - علت ضعف شدن مادها - چون ماد، در مناطق خود به صورت پراکنده - زندگی می کردند و هر چند وقت یکبار، از طرف همسایه قدرتمند خود - مانند آشوری ها به آنها حمله می کردند و اموالشان را به غارت می بردند.

دیهوک - رئیس یکی قبایل ماد بود بعد هابه عنوان اولین پادشاه ماد انتخاب می شود.

دلایل محبوبیت دیهوک در بین قبایل مادها: - خوش رفتاری - عدالت خواهی - انتخاب شدن به عنوان فرمانروای کل قبایل مادها

دیهوک - شهر همدان امروزی (پاهکمانده یا اکباتان) به پایتختی خود انتخاب کرد.

هخامنش - رئیس یکی از قبایل پارس بود.

مؤسس و بنیانگذار سلسله هخامنشیان - کوروش - کوروش بود (از نوادگان هخامنش بود)

بسیروزها یا فتوحات کوروش - ۱ - تصرف بابل (عراق امروزی) - ۲ - تصرف لیدی (ترکیه امروزی) - ۳ - گسترش قلمرو ایران از خلیج فارس تا دریای مدیترانه

ماد در

معروفترین پادشاهی که بعد از کوروش به پادشاهی رسید - در اوش بزرگ

اوضاع ایران در زمان سلطنت در اوش بزرگ: در پیش بر قلمرو ایران - شورش هارناپاسامانی های شکل گرفت بود، او توانست با شورشیان بجنگد و آنها را شکست دهد و دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد.

گتیکه پلسون - (نقش برجسته) از یادگار در اوش بزرگ میباشد، او دستور داد پیروزهایی را که در جنگ پادشاهان خود و شورشیان بدست آورد بر روی گوه بیستون (در کرمانشاه) حجاری کنند.

علت اینکه از هخامنشیان به عنوان اولین امپراتوری در جهان یاد می کنند: این است که در زمان کوروش و در اوش بزرگ قلمرو و وسعت هخامنشیان، بیشتر کشورهای مهم آن روزه را در بر می گرفته است.

بسیوم اقوام آریایی بودند - اشکانیان چندین قرن در مقابل رومیان ایستادگی کردند.

مؤسس و بنیانگذار سلسله اشکانیان - اشک یا ارشک بود (یعنی لقب شاه اشکانی اشک بود) - این سلسله به اشکانیان (مشهور شد)

رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به ارشک یا اشک یا هلف مقابله با سلوکیان پارسیان را در دیگر اقوام ایرانی را متحمل کرد.

یکونگی شکست سلوکیان از اشکانیان - ارشک با استفاده از اختلافاتی که بین سلوکیا و روم داشت.

در زمان فرمانروایی - بهر داد دوم: حکومت اشکانی به امپراطوری قدرتمندی تبدیل شد.

سلسله پادشاهی آریایی ها در ایران تشکیل دادند:

۱ مادها

۲ پارس ها (هخامنشیان)

۳ پارت ها (اشکانیان)

حکومتی بیگانه ایران

حکومت سلوکیان

استان باستان
ایران آخرین حکومت ایران

حکومتی بیگانه (خارجی) بودند که بعد از حکومت هخامنشیان در ایران حکومت می کردند
علت حمله یونانیان به ایران در زمان هخامنشیان ← در زمان هخامنشیان
مینگ های زیادی بین ایران و یونان رخ داد، و ایرانیان در یکی از جنگها توانست
آتن یا تخت یونان را تصرف نماید، زمانی که در یونان شخصی به نام اسکندر مقلوبی
به قدرت رسید، حکومت هخامنشیان ضعیف و ناتوان شده بود، اسکندر از این موقعیت
استفاده کرد و یونانیان را به انتقام جویی از ایرانیان فراخواند، اسکندر در چند جنگ
سپاهیان هخامنشی را شکست داد و ایران را فتح کرد.

نتیجه حمله اسکندر به ایران ← آتش کشیدن بسیاری از شهرها ایران از جمله
تخت جمشید (یکی از پایتخت های هخامنشیان) و سقوط حکومت هخامنشیان.

مصرفات اسکندر ← ایران ۲- مصر ۳- هند وستان
حاقبت اسکندر ← سرانجام در جوانی و در اوج کشور کشایی بر اثر بیماری
درگذشت.

مصرفات اسکندر پس از مرگ او چه شد؟ ← مصرفات پنهان اسکندر، پس از مرگ
او میان سردارانش تقسیم شد و ایران به دست سلوکوس، یکی از سرداران
اوقاتاد، ← سلوکوس در ایران سلسله سلوکیان را تشکیل داد.

آخرین حکومت ایران باستان بود. (پیش از ورود اسلام به ایران)
مؤسس و بنیانگذار حکومت ساسانیان ← اردشیر بابکان بود.
حکومت اشکانیان بدست اردشیر بابکان از سر رفت.
یکی از مهم ترین پادشاهان ساسانی ← شاپور اول بود.

در اقلام مهم شاپور اول
در زمان او، وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد.

توانست امپراتور روم به نام والریانوس را شکست دهد.
جنگونگی سقوط حکومت ساسانیان ← با حمله اعراب مسلمانان (در زمان خلیفه دوم)
به ایران و شکست های متعدد سپاهیان ساسانی، و قتل یزدگرد سوم آخرین
پادشاه ساسانی، این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید. بدست اسپهبدانی ایرانی
یا ورود دین اسلام به ایران دوره جدیدی از تاریخ ایران پایه گذاری گردید.

چون سلوکیان بیگانه بودند مردم ایران سلوکیان را نفی پذیرفتند و همیشه با سلوکیان مخالفت می کردند.
مبدأ تاریخ ما مسلمانان هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه است و به آن تاریخ هجری گویند.

مورخان برای تعیین زمان رویدادهای پیش از اسلام از تقویم ← میلادی استفاده می کنند.

مبدأ تقویم و تاریخ مسیحیان ← تولد حضرت مسیح است و نشانه اختصاری آن حرف «م»
برای تعیین زمان رویدادهای قبل از میلاد حضرت مسیح (ع) تقویم میلادی به صورت معکوس و باعلا
(ق، م) یعنی قبل از میلاد، بکار میرود. برای مثال ۸۰۰ ق. م ← یعنی هشتصد سال پیش از میلاد مسیح
است.

با توجه به خط زمان صفحه ۱۲ کتاب درسی ← بیشترین مدت زمان حکومت ایران باستان:
مربوط به سلسله اشکانیان بود.

حکومت های ایران باستان به ترتیب عبارتند از: مادها - هخامنشیان - اشکانیان - ساسانیان
هم اکنون (پنجشنبه ۱۴، ۱۲، ۹۹) ← در سال ۲۰۲۱ میلادی بسر می بریم.

۴۹

حالا با توجه به مطالب خط زمان به سوالات زیر پاسخ دهید بازه جل:
هجرت پیامبر اکرم در سال ۶۲۱ میلادی صورت گرفت یعنی چند سال پیش؟

اگر در یک کتاب تاریخی به نشانه های اختصاری ۵۰۰ و ۵۰۰ ق. م برخورد کنید از هر نشانه چه چیزی در باره زمان
روقع رویداد یا موضوع پی می برید.

حکومت اشکانی در سال ۲۴۸ ق. م تا سلسله شد، چند سال از این واقعه می گذرد؟
شاپور ساسانی در سال ۲۶۰ م، والریانوس را شکست داد و به اسارت گرفت این رویداد چند سال اتفاق افتاد؟